

Valgmenigheder.

Aagaard Valgmenighed.

Brusk Herred, Vejle Amt, Ribe Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 2. Sept. 1896).

1. 2. Sept. 1896. *Georg Valdemar Brücker*, f. 10. Dec. 1852 i Kbh., S. af Kontorchef i Kultusministeriet, senere Borgmester og Byfoged i Nakskov Chr. Dam Gottlieb B. og Emilie Cathar. Georgine Brücker. St. Haderslev Læreres Sk. 71, 1. Del af polyt. Eks. Jan. 76, Kand. 28. Jan. 80 1. (1.-1.), pers. Kapl. 0. Starup-V.N. 28. Maj 80—4. Juni 85, ord. 18. Juni, underskrev den store Askovadresse af 4. Aug. 81 og afviste sammen med Vilh. Birkedal, Joh. Hoff, Rasm. Lund, Fred. Nygård og Karl Rønne Ministeriets Tilrettevisning i den Anledning, hvorfor de tiltaltes ved Malt Herreds Provsteret og fri fandtes ved Højesteret 26. Okt. 85, rejste Marts—Sept. 84 i Udlandet, mest i England, i hvilken Tid F. H. Koed som uord. Medhjælper varetog hans Embede, tog i Højskolebladet jævnlig til Orde for en friere Stilling til Skriftens Autoritet. Ved Sgpr.s Afskedigelse 85 sluttede ca. 50 Familier i Sognet sig sammen for at danne Valgmenighed, men Ministeriet nægtede 87 efter Indstilling af Kirkeraadet at anerkende den, fordi B.

offentlig har udtalt sig om den hellige Skrifts Autoritet og om kristelige Troslærdomme paa en Maade, der ikke kan forenes med vor evangelisk-lutherske Folkekirkes Grundsætninger og det for samme anordnede Præsteløfte.« Præst v. Frimenighedskirken i Aagaard 4. Dec. 87, oprettede 99 Aagaard Højsk. og var Forstander f. denne t. 18, vedblev som Frimenighedspræst til 22 og var tillige knyttet til Højsk., f. 14. Jan. 29 i Kolding. Han har »med fremragende stilistisk Begavelse forfægtet et frisindet, til Tider doktrinært-radikalt grundtvigiansk Standpunkt« (H. Mosbech i Dansk biogr. Haandleks.). I Anl. af hans Død udtaler Højskoleforstander Joh. Borup t. Politiken bl. a.: »Han var en dyb religiøs Natur, men det var det Fri-

sind, hvormed den grundtvigske Retning optog alt, hvad menneskeligt var, i sig, det var det, som betog ham, og hvis glade Forkynder han blev. . . . Han var haard og haardt for han frem og huggede blindt los paa sine Modstandere. Men uden for Polemik og i sit Hjem, mellem sine mange Venner, var han det hyggeligste, fredeligste Menneske af Verden, blød, hensynsfuld, munter og indtagende (Politiken 15. Jan. 29). B.M. i den fri Skole, Medarb. v. Højskolebl., og Tidens Strøm, har endvidere skr. i Gads Danske Magasin og i For Kirke og Kultur, har overs. Schäffle: Socialismens Kvintessents (86) og udg. Præsteuddannelsen (83), Religiøse Overvejelser (96), Ved Dorthea Mortensens Jordefærd (06), Højskolen i Soer (12), Et Livs syn (16), Johannes Døberen (18), Grundtvigs kirkelige Gerning (21), Mit Livs Vej (25). I 22 udgav Ågård Elevforening ved Poul Lindholm et Udvalg af hans Artikler gennem 40 Aar. G. 16. Sept. 80 i Vartov Kbh. m. Inger Marie Marstrand. f. 24. Juli 50 Kbh., D. af Fabrikant, cand. polyt. Theodor Kr. M. og Anna Henriette Mathilde Jansen Tiaden. Hustrus Søskendebarn Pastorinde Morten Pontoppidan i Stenløse-V. Kraks Blaa Bog, Slægt. Marstrand (15), S. 208, Slægthaandbogen, S. 602, Begtrup: Det danske Folks Hist. IV, S. 445 f., A. Nordahl-Petersen: Danmarks Højskoler, Højskolebl. 28. Juni og 5. Juli 12, samt 5. April 18, Nakskov Tid. 2. Juli 12, Ekstrabl. 10. Dec. 12. Tidsskr. f. Dansk Folkeoplysning. II. 274 f., Menighedsbladet XI, S. 42 og 68 f., Bavnen 1929, S. 209—14 og 713—16, Højskolebl. 1929, S. 89—92, 97—106, 393—400, 1651—56, Kirke og Kultur 36 B., S. 99—115. Om Valgmenigheden i Aagaard se Højskolebl. 6. Maj 87.

Aaker Valgmenighed med Filialkirke i Rønne.

Sønder Herred, Bornholms Amt, Sjællands Stift.
Anerkendt ved kgl. Res. af 30. Sept. 1872. (Filialkirken i Rønne indviet 6. Maj 1900).

1. 30. Sept. 1872. Peter Christian Trandberg, f. 18. Aug. 1832 paa Brumsgaard, Nylarsker S., S. af Selvejer Christen Mortensen T. og Gjertrud Christine Andersen. Vogtede Faar i sin Barndom. St. Rønne 51, Kand. 25. Jan. 58 h.¹ (1.-1.), pers. Kapl. Tjele-V. 17. April 58—6. Maj 60, ord. 28. April 58, opgav Kapellanstillingen for at virke som Rejsepræst paa Bornholm, bestyrede i 5 Maaneder Aaker Sognekald, medens Pastor Mossin som Landstingsmand opholdt sig i Kbh., senere Olsker-A. under Sgpr. Bohrs Bygdom, en Ansøgning om Tilladelse

til at benytte Kirkerne til sine Prædikener paa de Tider, de ikke brugtes af Præsterne selv, afsloges 26. April 62 af Ministeriet. St. Hansdag 63 meldte han sig ved et af flere Tusinde Mennesker besøgt Møde i Almindingen højtideligt ud af Folkekirken og dannede en evangelisk luthersk Frimenighed, ved hvis første store Optagelse af Medlemmer 9. Aug. 63 i Albngø der indmeldtes ca. 1500. I Modsætning tål Folkekirken hævdede den 1) Guds Kirkes Frihed og Uafhængighed af den verdslige Magt i alle kirkelige Anliggender, 2) Menighedernes Ret til selv at kalde, vælge og afsætte deres Lærere og Forstandere og 3) deres Myndighed og Forpligtelse til selv at haandhæve Tugt og Orden i Overensstemmelse med Matth. 18. 15—18. De fleste Medlemmer var fra Aaker, Østermarie, Olsker-Allinge og Næksø-Bodilsker, T. oplærte Medhjælper og der indrettedes flere Forsamlingshuse. Foretog Sommeren 66 for sit Helbred, der var nedbrudt af Stridigheder inden for Menigheden, en Rejse til Ems, besøgte paa Vejen Birkedal i Ryslinge, hvorefter Birkedal kom til Bornholm og prædikede baade i Folkekirken og i Frimenigheden. Ved kgl. Res. af 30. Sept. 72 genoptaget i Folkekirken efter at have afgivet en Erklæring om, at han navnlig ved Skriftemaalet og dettes Forhold til Altergangen vilde rette sig efter den i Folkekirken bestaaende Orden og navnlig ved Kirketugten rette sig efter den for Folkekirkens Præster gældende Forskrift, ikke at udelukke nogen fra Alterens Sakramente, forinden han havde raadført sig med Provst og Biskop. Nedlagde 77 Præstegerningen for at virke som Fripræst dels paa Bornholm, dels i Vestjylland og en kortere Tid i Kallundborgegnen, ligesom han var Hjælpepræst under et Par Præsters Sygdom. Rejste 31. Maj 82 til Amerika efter Opfordring af tidl. Frimenighedsmedl., virkede 4 $\frac{1}{2}$ Maaned i Warren i Pennsylvanien og fra 24. Nov. 82 i Chicago, skrev et Opraab »Til Skandinaverne i Chicago, der vakte en Del Opsigt derovre, fik 84 dannet et evangelisk-luthersk Kirkesamfund, for hvilket der 87 blev vedtaget en Konstitution, Professor ved det kongregationalistiske teolog. Seminar. i Chicago 85. men brød med Kongregationalisterne 90, da det viste sig, at de vilde bane Vej blandt Skandinaverne for deres reformerte Tanker, og opr. The Evangelical Free-Church Seminary of Chicago, der atter nedlagdes 93. Redigerede Bladet »Hyrdørøsten« og ofrede sig for de ca. 20 Trandbergske Menigheder« der var dannet rundt om i de forenede Stater, t 18. Juni 96 i Minneapolis: bar udg. Om Religionsunderviisningen i Skolerne (57), Afskedspræd.

Thjele og Vinge (60 og 61), Et Forsvar og en Prædiken (63 og 81), Aabent Sendebrev til Udg. af «Budskab fra Naadens Rige» (66), Nytaarshilsen til den evang.-luth. Frimenighed paa Bornholm (66), Et Spørgsmaal ang. tre Spørgsmaal (68), Til Vejledning. Tre Taler i Anl. af Fratrædelsen fra mit Embede som Valgmenighedspræst (78), Kamp for Freden. Tilrettevisende Svar paa haard Tiltale (79), Evangelisk Mission indenfor Folkekirken (81), Dette til Betænkning! Et Brev fra 1869 (82), Udfrielsen af Babel og Varslerne derom (87). Gennem Døden til Livets Land (98). Halvdød paa Røvervejen — plejet i Herberget (99), Bibelske Afhandlinger (01), Efterladte Skrifter I-II (01). G. 9. Nov. 63 i Kbh. m. Hansine Christiane Gottholdine Lutichau, f. 4. Nov. 35 paa Tjele, Diakonisse i Hannover, 60—63 i Strasborg, t 11. April 22, D. af Kammerherre Hans Helmuth L. til Stamhuset Tjele og Baronesse Idalia Frederikke Pauline Dirckinck Holmfeld. Se Biogr. Leks., Vilh. Becks Erindr., S. 66. Memoirer og Breve XXIII, I. I. Kildsig: P. C. Trandbergs Liv og Virksomhed, K. M. Kofod: Den bornholmske Vækkelsesprædikant P. C. Trandberg, Bornholmske Samling. I, 194, Høvdunge (Brooklyn 1896), Nr. 4—6. Kirkebladet XIX (Blair, Nebr. 1896. S. 307—08 og 353—58.

2. 29. Sept. 1897. Marius Peter Malthé Jensen, f. 17. Dec. 1853 i Nykjøbing Sj., S. af Etatsr., Amtsforv. Niels Laur. Chr. J. og Agnetine Sophie Fred. Pedersen. St. Sorø 72, Kand. 26. Juni 76 h.¹ (*l.-l.), Huslærer 76—77, Lærer i Kbh. 77—79, pers. Kapl. Dalby-S. 10. Jan. 79, ord. 29. Jan., Sgpr. Haderup 12. Jan. 82. Pedersker 3. Sept. 85, entl. 12. Dec. 87, var derefter Friordets Forkynder p. Bornholm og Friskolelærer, Frimenighedspræst med Kirker i Bethania v. Aakirkeby og Siloamskapellet i Nexø 94, anerk. som Præst i Folkekirken 29. Sept. 97. entl. 31. Dec. 09, har udg. Prædiken i Siloamskapellet paa St. Hans Dag 1894 (94): g. 6. Juni 79 i Rønne m. Christine Rebekka Christensen, f. 26. Okt. 55 i Kbh., D. af Sgpr. Fred. Vilh. C. til Rønne-K. og Johanne Marie Severine Wolf. Hustrus Morfader Sgpr. N. G. W. t. Helligaandsk. Kbh., Hustrus Morbrødre Sgpr. H. C. W. t. Herslev-G. og Sgpr. C. W. t. Nordrup. Se Sl. Wolf, 3. Udg., S. 72.

3. 11. April 1910. Karl Louis Henrik Jespersen, f. 15. April 1880 i Kbh., S. af Pianist, cand. phil. Georg Wilh. J. og Jørgine Christine Qvistgaard. St. Sorø 98, Kand. 25. Jan. 05 1. (l.-*l.), Lærer v. Bornholms Højsk. 1. Maj s. A.,

ord. Medhj. Aaker Valgmenighed 9. Aug. 07, ord. 14. Aug., har skr. Art. og Digte i Hojskolebl. og andre Blade; g. 6. April 07 i Immanuelsk. Kbh. m. Ellen Louise Lindhard, f. 9. Nov. 80 i Kbh., D. af Vicebrolægningsinsp., cand. polyt. Fr. Elias L. af Astrup-T.-L. og Aug. Petrea Elberling. Farbrødre Sgpr. Jesper Carl Lor. J. t. Svendborg og Prof., Dr. phil. Otto J. FASTER Pastorinde Faartoft i Nysted. Hustrus FASTER, gift med Domorganist Hans Matthison-Hansen, Næstsøskendebørn Sgpr. I. P. O. Qvistgaard t. Hemmet-S.V. og Pastorinde Lange i Grimstrup. Se Stamt. over den bornholmske Familie Jespersen. S. 44. Slægt. Qvistgaard (23), Tavle C. Om Bornholms Valgmenighed, se Højskolebl. 1900, Sp. 553.

Aal Valgmenighed.

Vester Horne Herred, Ribe Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 26. Juni 1905).

1. 26. Juni 1905. Anders Christian Andersen (13. Marts 11, Svaneke-I., se der).

Aarhus Valgmenighed med Filialkirke i Skørping.

Aarhus Købstad, Aarhus Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 12. Aug. 1904).

1. 12. Aug. 1904. Asger Højmark, f. 4. Sept. 1865 i Stavtrup, Koldt Sogn, S. af Lærer, Folketingsmand Chr. H. og Cathinca Teilmann af Ormslev-K. St. priv. 84, var en Tid Hjælpelærer hos sin Fader, Kand. 21. Jan. 91 I. (1.*1.), ord. Medhj. Nysted-H. 1. Okt. 92, ord. 5. Okt., tillige Højskolelærer i Nysted 1. Nov. 91—1. Nov. 95, rejste m. off. Understøttelse i Holland og Tyskland 94, Sgpr. Gaarslev 7. Marts 96, entl. 23. Juli 04; g. 28. Okt. 92 i Ribe Domk. m. Kirstine Marie Lauridsen, f. 2. Dec. 65 i Gram, Sønderjylland, D. af Gaardejer Simon L. og Mette Kirsi Lassen. Morbroder Valgmenighedspræst J. Teilmann i Bering. Se Søndagsbl. 23. April 11.

Askov Valgmenighed.

Malt Herred, Ribe Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 10. Jan. 1900, se Højskolebl. 99, Sp. 1583).

1. 10. Jan. 1900. Axel Heinrich Saxtorph Helweg, f. 4. Nov. 1853 i Odense, S. af Stadslæge Heinr. Chr. H. og Jac. Soph. Saxtorph. St. Odense 72, Kand. 29. Jan. 79 h.¹ (1.*1.), uord. Medhj. Vejlbys. A., Kapl. p. t. Hvirring-H. 16.

Okt. 79, ord. 29. Okt., Sgpr. Velling 27. Sept. 83, Onsbjerg 26. Aug. 95, entl. der 15. Nov. 99, t 6. Aug. 1914; har skr. Art. i Dansk Kirketid., Højskolebl. og Vægteren; g. 16. Dec. i St. Knuds K. Odense m. J o h a n n e F r a n c i s c a T a l i t h a S p u r, f. 7. Maj 54 i Holbæk, D. af Sgpr. Joh. Henr. S. t. Hobro-S. og Laura Marie Elise Hostrup. Farbrødre Stiftsprovst Hans Fr. H. t. Kjøbelev og Sgpr. Ludv. Nic. H. t. Knuds K. Odense. Søskendebarn: Stiftsprovst Vilh. Helweg-Larsen i Viborg. Hustrus Morbroder Sgpr. Jens Chr. Hostrup t. Hillerød. Se Fam. Helweg S. 5.

Balle Valgmenighed.

Tørrild Herred, Vejle Amt, Ribe Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 19. Marts 1885).

1. 19. Marts 1885. Frederik Vilhelm Henrik Hansen, f. 25. Maj 1853 i Odense, S. af Købmand Carl Ferd. H. og Laurine Magd. Rønning. St. Odense 71, Kand. 30. Juni 77 1. (*l.-h.), Lærer v. Gjedved Højsk. og Friseminarium, pers. Kapl. Bariøse 23. Juli 79, ord. 28. Okt., Kapl. p. 1. Vesterborg-B. 7. Juli 80, Sgpr. Gjødvad-B. 21. Nov. 82, entl. der 19. Marts 85, t 18. Nov. 23; g. 1° 28. Aug. 79 i Randers m. A n n a J u t t a T h o r a B r o d e r s e n, f. 3. Dec. 52 p. Lindeg., f 25. Sept. 86, Skibby S., D. af Distriktslæge, Dr. med. Jørg. Pet. Blicher B. og Charl. Oline Hornemann, 2° 11. Nov. 87 i Ryslinge Valgmenighedsk. m. E m i l i e C h r i s t i n e P o u l s e n, f. 13. Nov. 58 i Randers, D. af Lærer Hans Chr. Henr. P. og Mette Marie Stabell.

Valgmenigheder paa Bering Mark.

(med Filialkirke i Aarhus fra 1886—1904).

Ning Herred, Aarhus Amt og Stift.

1. 20. April 1876. J ø r g e n T e i l m a n n, f. 1. Maj 1835 i Bøvling, S. af Sgpr. Andr. Pet. Joh. T. t. Ormslev K. og Ane Cathr. Høgh. St. Aarhus 56, Kand. 23. Juni 63 h.¹ (l.-h.), pers. Kapl. Tem 21. Marts 64, ord. 15. April, Lærer v. Gjedved Seminarium 1. Okt. 65, pers. Kapl. Ormslev K. (hos Faderen) 17. Sept. 66, Sogneraadform. sst. 67—73, † 11. April 1919; g. 11. Nov. 64 i Horne m. M a r t i n e G e o r g i a L e t h, f. 23. Juli 34 i L. Hedinge, t 8. Okt. 15, D. af Sgpr. Lars Balslev L. t. Horne og Joh. Henriette Bredsdorff af Skjerninge. Om Bering Valgmenighed se Højskolebl. 1900, Sp. 757. Se Stamt. ov. Slægt. Teilmann S. 86, Teilmann-Stammen, Stamt. ov. Fam. Neergaard.

Bøvling Valgmenighed.

Skodborg Herred, Ringkøbing Amt, Ribe Stift.

(Se Højskolebladet 1900, Spalte 745).

1. 18. Okt. 1875. Jes Anton Jessen (31. Aug. 91 Ødis, se der).

2. 24. Aug. 1892. Niels Peter Christian Nielsen, 1. 25. Nov. 1849 paa Vildbanegaarden i Snesere, S. af Gaardejer Hans N. og Kirsten Christensen. Skolelærereksamen fra Jelling Seminarium 70, udv. Præliminæreksamen 71, Lærer i Saksild 71—72. St. priv. 75. Kand. 26. Juni 80 h.¹ (l.-l.), pers. Kapl. Dybe-R. 17. Feb. 81, ord. 25. Marts, Sgpr. sst. 4. Marts 84. Stadfæstelsen tilbagetaget 7. Okt. 29: g. 28. Marts 81 i Vejerslev m. Else Jensen Nørgaard, f. 1. Jan. 46 i Hett her 21. Jun 03, D. af Gaardejer Jens Andersen N. og Johanne Rasmusdatter.

Grimstrup og V. Nykirke Valgmenighed.

Skads Herred, Ribe Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 29. Juni 1904).

1. 29. Juni 1904. Jens Jacob Jacobsen Rossel (13. Nov. 11 Ugilt, se der).

Herning og Gjellerup Valgmenighed

Hammerum Herred, Ringkøbing Amt, Ribe Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 31. Aug. 1904).

1. 31. Aug. 1904. Enevold Terkelsen, f. 6. Feb. 1863 i Vrigsted, S. af Gaardejer, Amsraadsmedl. Terkel M. og Karen Nielsdatter. Vinteren 78—79 paa Vrigsted Højskole, 79 hos Lærer Okkels i Emborg (Ry Sogn), Efteraaret 80 p. d. udvidede Højskole i Askov, hvor han var de flg. 4 Vintre, 4. Klases Hovedeks. i Viborg 82, Sommeren 83 paa Seljord Højskole i Norge, Foraaret 84 p. Døckers Kursus. St. priv. 86, Kand. 18. Juni 91 1. (h.-h.), pers. Kapl. Ollerup-K. 14. Nov. 91, ord. 16. Dec, Sgpr. Ørre-S. 7. Juli 92, Rind 11. Jan. 01, foretog 06 med off. Understøtt. en Rejse til Tyskland, særlig for at gøre sig bekendt med de gammellutherske Frimenigheder; g. 20. Sept. 92 i Vrigsted m. Katrine Hansen Kirkegaard, f. der 15. Juni 70, D. af Gaardejer Enev. K. og Elisab. Knudsen. Se Stud. fra 86.

Hindborg Valgmenighed.

Hindborg Herred, Viborg Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 12. Aug. 1904).

1. 12. Aug. 1904. Peter Kæstel, f. 7. Sept. 1870 i Stenderup, Nybøl S., Sønderjylland, S. af Lærer Georg K. og Marie Frost. St. Herlufsholm 90, Huslærer i 4 Aar, Alumn. Valkendorfs Koll. 11. Maj 98, Kand. 24. Jan. 1900 h.¹ (*1.-1.*), Højskolelærer paa Salling Højsk. ved Jebjerg s. A., ond. 14. Sept. 04, har skr. Folkekirken. Dens histor. Udvikl. (17): g. 7. Okt. 1900 i Borris m. Cathrine Rahbek, f. der 13. Jan. 75, D. af Gaardejer Mathias Chr. R. og Mette Madsen Se Stud. fra 1890.

Hjarup Skanderup Valgmenighed.

Anst Herred, Ribe Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 15. April 1910).

1. 15. April 1910. Anders Pedersen Nørgaard, f. 24. April 1879 i Alstrup, S. af Gaardejer Peder Chr. N. og Inger Christensen. St. priv. 1900, Kand. 24. Jan. 05 1. (1*.-*1.), Lærer v. Vraa Højsk. 1. Nov. s. A., ord. Medhj. Eltang-S.V. 31. Dec. 07, ord. 29. Jan. 08, Præst f. Valgmenigh. i Vejstrup 22. Nov. 17; g. 1. Sept. 08 i Taps m. Helene Petrine Bohnfeldt, f. 23. Aug. 84 i Haderslev, D. af Gaardejer, Kommissionær Fr. B. og Petrine Nissen.

Holstebro Valgmenighed.

Hjerm Herred, Ringkjøbing Amt, Ribe Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 17. Okt. 1888).

1. 17. Okt. 1888. Morten Larsen, f. 13. Nov. 1851 p. Læsø, S. af Husmand, Sømand Lars Marcussen Mortensen og Karen Larsdatter Bang. Kom 17 Aar gl. i Snedkerlære i Frederikssund, og kom der i Huset hos Pastor Høeg, der bestodte hans Undervisn. p. Jønstrup Seminarium, dimitt. derfra 73, St. priv. 76, Kand. 21. Juni 81 1. (1.-*1.), Præst v. d. danske Menighed i Paris 25. Nov. 81, ord. 30. Nov., Højskolelærer i Æbeltoft 85—87, M. af det kirkelige Udval. i Henh. til Lov af 15. Maj 03, Folkethingskand. 09, efter eget Ønske blev Anerk. som Valgmenighedspræst taget tilbage 25. April 14, derefter Præst f. Holstebro Frimenighed, Medl. af Best. f. Ringkjøbing Amts Plejehjemsfor., den dansk-amerikanske Mission, Kirkeligt Samfund af 1898, det nationale Fremskridtsforbund, kristel. For. til vildfarne Børns Frelse for Ringkjøbing Amt;

har skr. Lov og Evangelium (99, 2. Udg. 10), Brændende Spørgsmaal i Nutiden: Foredrag (01), Kultur og Kristendom (03), Ud af Fangenskab (08), Den kristelige Autoritets Art og Væsen (11), En Opvaagnen, Præd. over gamle og nye Tekster, 1—2 (12—13, 2. Opl. 22), Helge Hansen, Tale v. Sørgehøjt. (15), Vejen frem, Et Ord til Medkristne i og udenfor Folkekirken (16), Hvad er Meningen (17), Livstanker 1—3 (18—21), Kirkepolit. Spørgsm. i Nutid. (19), Er det en Uret at arbejde for at faa Flensborg og Mellemslesv. gjort international (20), Tiden og Evigheden (22, 2. Opl. 26), Helligaanden (23), I Skumringen, Præd. og Foredr. (27), Vejen ind, hvor Dagen gryr (28), De levende Vandstrømme (29), Kristus i os (30); ugift. Om Holstebro Valgmenighed se Højskolebl. 06, Sp. 373.

Kjerteminde Valgmenighed med Dalby Kapel.

Bjerge Herred, Odense Amt, Fyns Stift.

2. 16. Aug. 1876. Niels Lindberg, f. 15. Feb. 1829 i Kbh., S. af Sgpr., Dr. phil. Ja c. Chr. L. t. Lyngby-Ø. og Anne Cathr. Elisab. Hansen. Elev i Georg Jensens Skole, i Huset hos stud. theol. P. K. Algreen i Kbh. 47. Stud. priv. (dimitt. af sen. Statsrevisor S. Høgsbro) 49, fik 53 Regensen, 54 Kommunitetet, lagde sig efter Matematik og Arabisk (under Prof. Fr. Mehrn og Hermansen), Syrisk (under Faderen), Kand. 26. Jan. 58 h. (l.-l.), priv. i Kbh. som Lærer v. Blaagaards Seminar. og fra 67 f. Grundtvigs yngste Søn Fr. Lange G. og fra 59 som Medarb. og 60—72 som Udg. af Dansk Kirketidende, boede 69—72 h. Grundtvig p. Tuborg, re sid. Kapl. Kattrup-Ø.-T. 7. Okt. 72, ord. 23. Okt., f 24. Jan. 86 i Kerteminde, har skr. Art. i Histor. Månedsskr. f. Folkelig og kirkel. Oplysn. (I—VI) og udg. 1. Mosebog i Udtog (63), Grundtvigs politiske Stade (76), Templet i Jerusalem og Forsoningsdagen hos Jøderne (80), Om Troesfrihed (81), En Aarg. Præd. i Udkast (88, den sidste udg efter hans Død v. C. Spleis og F. Nygård). Niels Lindberg var en videnskabelig anlagt, i flere Retninger lærd Mand. Efter sin Fader havde han arvet et stort Sprogtalet, og i Spørgsmaal angaaende Bibelens Grundtekst hørte han til vore mest kyndige. Ligeledes havde han grundig sat sig ind i kirkelig Lovgivning. (Højskolebl. 1887, S. 1409—14 og 1457—61). L. var en trofast Ven, en altid redbon og indsigtfuld Raadgiver, en altid slagfærdig, djærv og ridderlig Forkæmper. Han hørte til Grundtvigs kirkelige og folkelige Venner. . . . Han lagde aldrig Fingrene imellem, naar han slog:

men det var aldrig sin Modstanders Person, han vilde ramme... Han var elsket af sin Menighed og kendt med den som ikke mange Præster... Lindberg var ingen veltalende Mand, men hans Prædiken var gennemstrømmet af en frejdig og sikker Tro, et bibelsk Livssyn og en ægte Ydmyghed, som nok skulde samle Kertemindeegnens gamle gudelig vakte Skare Søndag efter Søndag om hans Prædikestol. Og hans Præstegaard havde alle en gammel luthersk Præstegaards bedste Egenskaber. Der raadede en sjælden Gæstfrihed... Han havde sin store Glæde af at frede og hygge om Hjemmet, forskønne det, gøre det lyst, rigt og lykkeligt for dem, der delte det med ham.« (F. Falkenstjerne i Tidens Strøm 29. Jan. 86). G. 22. Maj 68 paa Frederiksberg m. Clara Cathrine Monrad, f. 10. Feb. 38 i Marvede, t 11. Feb. 22 paa Frberg, D. af Provst Laur. Vilh. M. t. Marvede-H. og Elisab. Margr. Frisenberg. Hustrus Faste Pas to rinde Elisabeth Clausen i Boeslunde, Søkendebarn Snp. V. T. Kall i Bølling-S. Se Vahls Afk. af Chr. Nielsen II, 14, S. 134, Konferensraad Dav. Monrads Desc. S. IV.

3. 4. Nov. 1886. Poul Thorvald Benedict Boisen, f. 29. Jan. 1845 i Vesterborg, S. af Sgpr. Lars Nannestad B. t. Vesterborg-B. og Martha (kaldet Mathilde) Fred. Ipsen. St. Nykjøbing 63, Kand. 22. Juni 69 1. (1.-1.), uord. Medhj. Vesterborg-B. 70, pers Kapl. sst. 4. Dec. 71, ord. 10. Jan. 72, Kapl. p. 1. sst. 1. Feb. 77, Sgpr. Thorning-L. 1. April 80, Lindum-H. 10. Sept. 84, f 18. April 20 i Kjerteminde, har udg. Tale v. Anne Marie Hansens Jordef. i Mesinge (14); g. 29. Nov. 76 i Vartov K. Kbh. m. Mary de la Laing, f. 25. Jan. 54 i Aarhus, f 29 Juni 24 i Kbh., D. af Kammerjunker, Premierlt. Rob. Will. Crawford Meason de la L. og Nathalie Olivia Constantine Petersen. Slægt se: N. A. Jensen: Godt Mod. Stam. ov. Slægt. Nannestad S. 16 f.

Kjøbenhavns Valgmenighed.

Kjøbenhavns Amt, Sjællands Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 4. Dec. 1890, benyttede først Bedesalen paa Chr. Winthers Vej, Immanuelskirken blev indviet 29. Okt. 1893).

1. 4. Dec. 1890. Frederik Olfert Jungersen, f. 2. April 1836 i Harridslev, S. af Sgpr. Jørg. Holg. Andr. J. t. Bregninge-B. og Charl. Marie Mørch. St. Roskilde 53, stud. først Medicin, men følte sig under Indflydelse af Kierkegaard tiltrukket af religiøse Spørgsmaal, Kand. 21. Jan. 61 1. (1.-1.),

under Studierne paavirket af Grundtvig, Privatskolebestyrer i Troense 62. deltog i Krigen 64 ved 18. Regm., Løjtn. 30. April, oprettede 65 sam. m. Kand. theol. Bredsdorff Nørrebros Realsk., var Medbestyrer til 70, da han blev Medbestyrer af Gotfr. Rodes Højsk. p. Skovgaard, Sgpr. Blære-E. 22. Sept. 77, ord. 16. Nov., Vig-A. 7 Juni 81, R.* 2. April 06, entl. 13. Marts 11, D.M. 2. April s. A., t 4. Feb. 12 p. Frederiksberg, »en af Menighedens Medlemmer højt skattet Prædikant« (Dansk biogr. Haandleks.), Fm. f. dansk-amerikansk Mission 94—00, har skr. Dansk Protestantisme ved S. Kierkegaard, N. F. S. Grundtvig og R. Nielsen (73), Miraklet, videnskaben og troen (75), Til minde om S. M. Sørensen, kateket i Kjøge (79), Hvad er Sandhed (85), Den frie tanke, teologien og den levende gud (89), Prædiken, holdt i Bethesda d. 28. Sept. 1890 (90), Ved P. Fr. Bechs Jordefærd (91), »Ildsignaler« og »En Efterskrift« (92), Til Forsvar for Kristentroens Sandhed (95), Ved Elise Bechs Jordefærd (95), Vidnesbyrd fra Immanuelskirken (99), »Tror Du paa Heliguanden« (04), Klippegrund (08j, En Aargang Prædikener (11), udg. sammen m. L. Schrøder og Fr. Nygaard Dansk Tidsskrift, har desuden skr. Arti t. Dansk Kirketid., Ide og Virkelighed, Højskolebl., det norske Tidsskrift f. Kirke og Kultur o. s. v. G. 13. Dec. 71 i Vartov K., Kbh. m. Regitze Sofie Zinn, f. 28. Maj 44 i Kbh., t 5. Feb. 18, D. af Gross. Ludv. Max Z. og Regitze Soph. Gjødvad. Se Højskolebl. 17. Feb. 93 og 1916 Sp. 465, Søndagsbl. 8. April 06, Fam. Berlin, S. 4.

2. 24. Juni 1911. Johan Peter William Clausen, f. 10. Marts 1860 i Kbh., S. af Varemægler Carl Edv. Zacharias C. og Joh. Jensine Sørensen. St. Metropolitansk. 78, Kand. 23. Jan. 85 1. (1-1.), Lærer v. Grundtvigs Højsk. 85, pers. Kapl. Vartov K., Kbh. 14. Maj 86, ord. 19. Maj, resid. Kapl. Budolfi K., Aalborg og Præst v. Hosp. 14. Juni 89, Valgmenighedspræst S. Næraa og Odense 14. Jan. 98, fratraadte i S. Næraa 13. OM. 05, res. Kapl. Helligaandsk., Kbh. 9. Dec. 08, Medl. af Best. f. Kirkeligt Samfund ag 1898 98—18, Censor i Religion v. Lærer- og Lærerindeeks. 10—17, har medd. Bidrag til Dansk Kirketid., Højskolebl. m. fl. og udg. Tale v. Fabrik ejer, Etatsraad Anders Peter Jensens Jordefærd (16); g. 29. Maj 87 i Holmens K., Kbh. m. Herdis Rørdam, f. 5. Feb. 61 p. Frederiksberg, D. af Biskop, Dr. phil. & theol. Thomas Skat R. og Marie Fr. Ovine Hauch. Se Danmarks Byer og deres Mænd, V, 74, Slægthaandbogen, S. 943.

Lemvig Valgmenighed.

Skodborg Herred, Ringkjøbing Amt, Ribe Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 23. Maj 1907).

1. 23. Maj 1907. Nikolaj Birger Kjølseth, f. 17. Marts 1870 i Randers, S. af Kordegn Nik. Berger K. og Anne Hjersing af Læsø. St. Randers 89, Kand. 18. Juni 95 h.² (*1.-1.), underviste allerede i sin Skoltid de yngre Elever og var som Stud. et halvt Aar Vikar v. Kommunesk. i Randers, paany Vikar sst. Aug. 95—April 97 med Undtagelse af Værnepligtstjenesten Jan.—Okt. 96, Lærer v. Vraa Højsk. 1. Maj 97, ved Hadsten Højsk. 1. NOT. 98, underviste her till. i Realsk. og var Medl. af Menighedsraadet, Snp. Sottrup (m. Bopæl i Vester Snogbæk) 21. April 21, har sam. m. P. Scharling udg. Mindeord talte øv. Kordegn Nikolaj Berger Kjølseth 27. Aug. 1907 (08); g. 10. April 00 i Hjørring m. Karen Bothilde Clausen, f. der 27. Juni 67, D. af Lærer Marc. C. og Elisab. Kragh. Om Lemvig Valgmenighed se Højskolebl. 08, Sp. 911.

Mellerup Valgmenighed med Filialkirke i Randers.

Støvring Herred, Randers Amt, Aarhus Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 17. Nov. 1890).

1. 17. Nov. 1890. Jakob Kristian Lindberg Knudsen, f. 14. Sept. 1858 i Rødding, S. af Sgpr. Jens Lassen K. t. Lejrskov-J. og Nanna Marie Fred. Adelaide Boisen. St. priv. 77, Kand. 25. Juni 81 h.¹ (1.-h.), stud. Filosofi, havde et aandeligt Sammenbrud og opholdt sig nogen Tid i Hjemmet, stud. atter Filosofi i Hovedstaden, Lærer v. Askov Folkehøjskole Nov. 81 t. Sommeren 90, hvor han underviste 15 Timer ugentlig i Islandsk, Engelsk og Græsk. Her i Mellerup blev han skilt fra sin Hustru og »da han 1896 giftede sig igen, fik han Stemningen saa stærkt mod sig, at han maatte søge sin Afsked, bosætte sig i Randers og levede som Foredragsholder og Forfatter, 1909 bosat i Birkerød, tit. Professor, t 21. Jan. 17 i Birkerød. »K. udgaar fra Grundtvigianismen, som han, trods sine Opgør med Nygrundtvigianerne, vedblev at bekende sig til. Hans Religjøsitet er uløselig bunden til den Angstforømmelse, der laa i selve hans Natur. Først naar han kunde bøje sit »Sind« i fuldkommen Lydighed ind under Guds Myndighed, fik han Fred i sin Samvittighed. Han er heri beslægtet haade med Grundtvig og Luther (Oluf Friis i Dansk biogr. Haandleks.). Har skr. mange Bidrag t. Tidsskr. og Blade samt udg. Cromwells Datter. Skuespil i 5 Akter (91), Christelige

Foredrag (93), Et Gjensyn. Fortælling (98), Den gamle Præst. Fortælling (99. 2. Opl. 01, 3. 11, 5. 18), Adelbrand og Malfred. En gammel Kjærlighedshistorie (1900), Afklaring. Roman (02), Gjæring. Roman (02, 2. Opl. 03), Sind. Fortælling (03, 3. Opl. 08, 4. Opl. 17, 5. Udg. 28). Jomfru Maria. Et Digt (04), For Livets Skyld. Fortælling (05), Tale v. min kjære Søster Idun Thulesens Jordefærd d. 25. Feb. 1903 (06), Inger. Roman. (06, 2. Opl. 07), Fremskridt. Roman (2 Opl. 07), Livsfilosofi. Spredte Betragtninger (08, 2. Udg. 28), Varulven. Nutidsskildring i Scener og Samtaler (08), Lærer Urup. Roman (09, 3. Opl. 10, 4. Opl. 18), To Slægter. Roman. (1. Opl. 10, 3. Opl. 11), Rodfæstet. Roman (2. Opl. 11), Angst. Fortælling (12, 3. Opl. 13), En Ungdom. Roman (13, 3. Opl. 15), Mod. Fortælling (3. Opl. 14), Martin Luthers Fortæll. (15, 1. saml. Udg. af Angst og Mod, 2. 19), Jyder. Sytten Fortællinger (4 Opl. 15, 5. Opl. 24), Den Gang. Roman (3 Opl. 16), Jyder. Elleve Fortællinger (2 Opl. 17), Romaner og Fortællinger I—V (17), En gammel Slægt (4 Opl. 18), Gjæring—Afklaring (saml. Udg. 18), Den først af de Catilinarisk Taaler (Ciceros). Øwersat epaa Jysk (19). G. 1° 22. Aug. 83 m. Sofie Frederikke Plockross, Ægtesk. opløst, 2° 17. Nov. 1896 m. Helga Bek, D. af Højskoleforstander Jens Jak. B. i Mellerup og Klara Laurent. Slægt se Svend Dahl & Axel Linvald: Sønderjylland I. S. 165—181.

14. April 1897. Ludvig Jakob Kristian Ingerslev (4. Maj 99 Jerne-S., se Odense Valgmenighed).

26. April 1909. Ville Christensen, f. 18. Jan. 1874 i S. Balle, Nissum, S. af Gaardejer Christen Stokholm Villesen og Sidsel Marie Pedersen, Student priv. 95, Kand. Juni 01 h.¹ (*l.-h.), Lærer v. Efterskolen i Holsted 01—05, v. Realskolen i Holstebro 05—06, ord. Medhj. Valgmenigh., Mellerup 25. Okt. 06, ord. 5. Dec.: g. 19. Aug. 03 i Frederiksberg K. m. Henriette Frederikke Christine Mathilde Nielsen, f. 2. Nov. 75 i Kbh., f 27. Okt. 06 i Mellerup, D. af Overbogholder i St. Nord. Telegr. Selsk. Chr. N. og Birthe Kirstine Hansen. Se Stud. fra 95.

Sønder Næraa og til 20. Nov. 05 Odense Valgmenighed.

Aasum Herred, Odense Amt, Fyns Stift.

18. 28. Nov. 1882. Frederik Sextus Otto Alfred Petersen Nygård, f. 1. Maj 1845 i Holbæk, S. af Justitsraad, Borgin. og Byfoged, Lic. jur. Chr. Poulsen Nov

jur. Knud Otto Vilh. Nygaard til Aldershvile. St. Metropolitansk. 64, Kand. 27. Juni 70 1. (l.-h.), Forstand. f. Ryslinge Højsk. 70, for Sønderholm Højsk. 72, res. Kapl. Karby-H.-R. 24. Juni 75, ord. 18. Aug., Sgpr. Frøslev-M. 8. Nov. 78, f 29. Aug. 97 i S. Næraa, har skr. opbygg. Smaastykker i Indre Miss. Tid. (fra 65), kirkl., folk. og polit. Art. i Fylla«, Dansk Folketid., Dansk Kirketid, Højskolebl., Morsø Folkebl., Den nye Budstikke, Fyens Tid., Nordsjællands Folkeblad, hist. Afh. i Nord. Maanedsskr. og Histor. Maanedsskr., af hvilket han var Medudg. samt udg. bom Petersen og Emilia Scavenia Ringsted, Stedfader Exam. Høstgildet med Digterens Levnedsløb og et Udv. af haus Digte (78), Det schouboeske institut og N. F. S. Grundtvigs lærer-virks. (80), N. F. S. Grundtvigs Stilling og Udtræd. af Statskirken og »Kalkbrænderi-Forsamlingerne« (82), Offentlig Redegørelse f. d. kirkel. Vennemøde i Askov 1881 (82), P. K. Algreens og Provst I. K. Sørensens Levnedsløb, m. d. kirkel. Væk-kelseshist. p. Mors (83), En kirkel. lejlighedsbetragtn. i Anl. af Grundtvigs 100-års fødselsfest (83), Efterslægtsselsk. og Edv. Storm i Anl. af dets 100-års jubil. (86), Det kirkel. Vennemøde i Odense (89), Luthers Venner. Kirkehist. Nutids-Skizzer fra Vest-Tyskland og Elsass (92), Mellem Protestanter og Kato- liker (93), Fr. Sneedorff (93), Kristen Kold I—II (95), Kristen- liv i Danmark gjen. hundrede Aar (1741—1840). En gudelig Forsaml. s Hist. (97), Jak. Chr. Lindberg (97); g. 27. Okt. 71 i St. Johs. K., Uth. m. Elise Henriette Christian- sen, f. 25. Marts 50 i Taarnby, D. af Toldkontr. Chr. C. og Anna Barbara Jensen. Se Fyns Tid. 30. Aug. 97, Højskolebl. 98, Sp. 643.

19. 27. Dec. 1897. Johan Peter William Clausen (20. Nov. 05 Odense Valgmenighed, se Kbhvns. Valgmenighed) .

20. 20. Nov. 1905. Hans Joakim Evald Knudsen Lorenzen, f. 6. Jan. 1869 i Gislev, S. af Sgpr. Claus Nik. L. t. N. Lyndelse og Joachimine Marie Knudsen. St. Birkerød 87, Kand. 20. Jan. 94 h.¹ (l.-l.), Lærer p. Ryslinge Højsk. 1. Nov. 94, pers. Kapl. Harte-B. 27. Nov. 96, ord. 30. Jan. 97, Sgpr. Aadum 1. Juni 97, entl. s. Sgpr. 13. Okt. fra 20. Nov. 05; g. 4. Nov. 97 i Vartov K., Kbh. m. Karen Windfeld Hansen, f. 5. April 75 i Svaneke, D. af Belysningsdirektør i Kbh. Ib Windfeld-Hansen og Maria Kirst. f. Hansen. Se Lemvig Folkebl. 30. Nov. 05, om Valgmenigheden i S. Næraa se Højskolebl. 22. Dec 99, Sp. 119.

Odder Valgmenighed.

Hads Herred, Aarhus Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 12. Jan. 1886).

1. 12. Jan. 1886. Jens Vilhelm Malling, f. 5. April 1846 i Ringsted, S. af Snedkerm., Organist Chr. M. og Ane Marie Jørgensen. Seminarist fra Jonstrup 65, derefter **kst.** Lærer i Roskilde og Tollerød, Terslev S., Lærer Veterslev 11. Okt. 67 til Sommeren 74, tog her en Gang ugentlig de to Mil til Herlufsholm for at læse Latin, Græsk og Fransk, St. priv. 71. Kand. 21. Jan. 76 1. (l.-h.), pers. Kapl. Helsing-V. 10. Juli s. A., ord. 19. Juli, Kapl. p. 1. Hillerød-H.-F. 16. Feb. 78, her fik han Lejlighed til at leve i nært Samkvem med Hostrup, Sgpr. Ørslevkloster-Ø. 3. Maj 81, som Valgmenighedspræst bevarede han et lille »Annek« i Ørslevkloster, ligesom han havde andre »Annekser« i Elbæk, i Horsens og i Tamdrup og var desuden i 7 Aar den egentlige Valgmenighedspræst i Mellerup, holdt talløse Foredrag og Oplæsninger Aaret rundt over det hele Land, havde Foredragstimer p. Odder Højskole, M. af Odder Sogneraad og Skolekommission, M.B. for Dansk Skoleforen. og af Den fri Skole, oversatte fra Fransk bl. a. Rosseaus Emile, var i en Aarrække Red. af Kvinden og Samfundet samt af Baunen, har medd. Digte og Smaa bidrag t. Højskolebladet og Sædemanden samt udg. Dagny. Et Livsbillede i dramat. Form (80, 2. Opl. 86), Fra Kjøbstadlivet i gamle Dage (82), En af Folket. Skuespil (85), Paa Herregaarden. Skuespil (87), En Frivillig. Fortælling fra Skolen (89), Formaaende Venner. Lystspil (92), I Sommerferien. Lystspil (94), Bodil. Skuespil (98), Hugenotterne i Frankrig. Et kirkehist. Tidsbillede (01), Blændværk o. a. Fortællinger og Skitser (02), Alexander Vinet. En Levnedstegning (05), Børnene. Skuespil (08), udg. 1900—01 und. Medvirk. af fremragende Højskolemænd en Litteraturhist. Fra Holberg t. Chr. Richardt (2. Opl. 05—06). Solhverv. Baunens Julebog (09, sam. m. A. Chr. Dolleris) Kunde du tro —! Prædikener (12, udg. af Ester Malling), t 10. Maj 12 i Odder; M. var »et udmærket Menneske, fordringsløs og elskværdig, varm og bevægelig, ivrig, ja, lidenskabelig for alt, hvad han havde kært, og imod alt, hvad han så som uretfærdigt og lavt og ondt... når M. stod på talerstolen og ret kom i ånde, da kunde hans ansigt lyse sådan, at man ikke blot ikke tænkte på hans uskønhed, man fandt ham ligefrem køn at se på... M. ejede en rigt sprudlende lyrisk åre. Utallige sange, viser og kantater til de forskellige lejligheder er komne fra hans

pen. . . I højskolernes sangbøger er optagne flere alvorlige sange af ham. . . . Det mest fremtrædende hos ham var stor vennesælhed« (V. Briieker i Højskolebladet Nr. 22 f. 1912); g. 26. Okt. 76 i Dalum m. Sofie Johanne Conradine Holm, f. 30. Marts 53 i Aarhus, D. af Sgpr. Pet. Alberg H. t. Gamtofte og Petra Conradine Stæger. Se Baunen 1912, S. 154—56 og 161, Horsens Dagbl. 10. Maj 12, Horsens Folkebl. 11., 14. og 18. Maj 12.

Odense Valgmenighed.

Odense Herred og Amt, Fyns Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 20. Nov. 1905).

1. 20. Nov. 1905. Johan Peter William Clausen (24. Jan. 09 Helligaansk., Kbh., se Kbhvn.s Valgmenighed.

2. 1. April 1909. Ludvig Jakob Kristian Ingerslev, f. 25. Nov. 1864 i Aarhus, S. af Sgpr. Frits Phister I. t. Hørby og Julie Nathalie van der Merwede. St. Aalborg 83, Kand. 27. Juni 87 1. (1.*1.), Huslærer p. Bækmark v. Lemvig 87, Lærer p. Vallekilde Højsk. Vinteren 89—90, Sgpr. Haasum-B. 21. Juni 90, ord. 9. Juli, Valgmenighedspræst Mellerup 14. April 96, Sgpr. Jerne-S. 4 Maj 99, entl. s. Sgpr. 31. Marts 09, har udg. Vandringsmandens Breve til Johannes (15); g. 3. Juli 90 i Ulvborg m. Guflild Margrethe Valeur, f. 12. Sept. 64 i Aalborg, D. af Brygger Henr. Stampe V. og Cecilie Kristine Larsen. Se Stud. fra 83, Sl. Valeur S. 15, Sl. Ingerslev S. 46.

Ryslinge Valgmenighed.

Vinding Herred, Svendborg Amt, Fyns Stift.

1. 1. Aug. 1868. Schøller Parelius Vilhelm Birkedal, f. 7. Dec. 1809 paa Aalebækgaard, Borre S., S. af Godsinsp. p. Nordfeldt, Forp. Ludv. Harboe B. og Agathe Joh. Husum af Vigersted-H. Kom 15 Aar gammel i Apotekerlære, men syntes ikke derom, kom v. Lægen H. B. Grams og Livkirurg Fengers Understøtt. i Borgerdydsk. C, St. derfra 29, Kand. 16. April 34 h., paany 21. Okt. 34 *1. (1.-), Kat Ringkjøbing 31. Jan. 37, ord. 17. Marts, Sgp. S. Omme-H. 25. Okt. 40, gjorde m. fl. Embedsbrødre 45 Indsigelse mod det af Biskop Mynster saml. Tillæg t. d. evang.-christ. Salmebog, hvorfor de tildeltes en Irettesættelse, som han tilbageviste som ubeføjet og som et Angreb p. Forsamlingsfriheden, han tiltaltes da og idømtes en Mulkt ved Provsteret, Sgpr. Ryslinge 8. Feb. 49, R.* 6. Okt. 56, Folketingskand. 7. Juni 64, slutt. i Somme-

ren 64 Kirkebønnen i Ryslinge K. m. Ordene: »Gud give Kongen et dansk Hjerte, om det er muligt«, M. af Rigsraadets Folketing 5. Marts 64 og 30. Maj 65, stemte f. d. revid. Grundloven mod Fredsafslutn., men da han kom med andre for Kongen saarende Udtalelser (f. Eks., at han hellere end at afstaa Slesvig burde have nedlagt sin Krone til Fordel for Karl XV). fik han 22. Sept. 65 Afsked m. Pension og opr. samme Aar en Frimenighed, præd. først i Præstegaardens Lade, sen. i den dertil opførte Kirke Nazareths Kirke, hvilket gav Anledn. t. Valgmenighedsloven af 15. Maj 68, foretog 30. Juli 74 i Askov d. bekendte Ordin. af Frimenigheds Præst Cornelius Appel m. Bistand af flere Præster, hvorfor de v. Højesteretsdom 17. April 77 idømtes Bøder, stift. et Legat (kgl. konf. 17. Juni 81) f. afgaaede Valgmenighedspræster, disses Enker og Børn for 7260 Kr.. som han af Venner modtog paa sin 70 Aars Fødselsdag. p. Gr. af Alder og polit. Uenighed med en stor Kreds af Menighedsbeden, der slutt. sig t. d. foren. Venstre, tog han 85 sin Afsked og levede sine sidste Aar paa Vældegaards Højsk., hvor en stor Del af grundtvigske Venner en Gang om Maanedens samledes om hans Prædikestol, † 26. Juli 92 paa Vældegaard i Gjentofte. »Hans Forkyndelse var præget af mystisk Inderlighed, poetisk Flugt og stor Veltalenhed«. (H. Mosbech i Dansk biogr. Haandleks.), har bl. a. skr. Art. i og medd. Bidrag til Oehenschlägers Prometheus III, S. 284—88, Kjøbenhavnsposten f. 1833—40, Nordisk Ugeskr., Barfods poet. Læsebog, Oldenburgs og Kierkegaards Nord. Tidsskr. f. Theologi, Nord. Tidsskr. f. christelig Theologie, Fædrelandet, Dansk Kirketid., Christel. Folkeblad, Christelig Samler, Dannebrog, Berl. Tid., Fortalen t. 3. Udg. af H. I. Hvalsøes De Bedendes aandel. Kjæde samt udg. Digte (35), Sørgetale ov. Præsten Jørgen Bloch i Lønborg, Om Stænderforhandlingerne i Roskilde ang. Sognebaandets Løsning (39), Svar til Tidsskr. f. Litt. og Kritik (39), Sandheden skal sejre (ang. Pastor Børresen i Næsby, 39), Nødtvunget Svar t. Stiftsprovst Tryde (39), En Stemme fra Folket om Danmarks Fortid, Nutid og Fremtid (42), Kirkeåret et Bill. p. d. christel. Livsudvikl. (43), Præd., holdt i S. Omme Kirke v. Bispevisitatsen d. 10de Mai (43), Om Baptistbørns Daab (45), Præd. v. et Skolelætermøde i S. Omme d. 20. Aug. 1845 (46), Vidnesbyrd fra Herrens Huus I—II (sam. m. I. F. Fenger, 47), Synd og Naade I—II (48—49, 51. 4. Opl. 58, 5. Opl. 69, 6. Udg. 82). Afskedspræd. holdt f. S. Omme-Houen Menigh. (49), Pintsens idag som f. Aarhundreder siden (50),

Hvilket Hjertepræg vil Du bære? (50), Tvang eller Frihed i Folkekirken og udenfor? (51), Stridsord imod Baptismen (51), Skal Præster være Sognepave eller Menighedens Tjener? (sam. m. K. F. Viborg, 52), Det lille Ord af Herrens Mund og Det store Ord af Mag. Zeuthens Pen (54), En fri Kirkeforsamlings Stemme i Kirkeforfatnings Sagen (54), Digte (55), Rudelbach og Zeuthen i deres sidste Optræden imod os (55), Alvorligt Svar paa haard Tiltale (55), Naadens Sorg og Sorgens Naade (55—57), Samvittigh. og Retfærdigh. I Anl. af Tremandsagen (56), Brudstykker af Synd og Naade v. M. Sommer (56), Et Gjensvar t. Biskop Laub (57), Kampen er staaende. Svar til Biskop Martensen (57), Forsøg paa at organisere et nyt kirkel. Skin (Særtr. af Fædrelandet, 58), Der skal være Flugt i vor Christendom (60), Daglig Husandagt t. Oplysn. og Opbygg. f. Troende I—II (2. gennemsete Opl. 63, 4. gjennem. Opl. 79), Igjennem Fasten t. Paasken (63), Et Livs-Førelse I—II (63—64), Forsvar mod Martensens »Jeg veed ikke hvad« (64), Sendebrev t. Bornholmerne (64), Afskedspræd. f. Ryslinge (7 Opl. 65), Min føste Præd. eft. Hjemkomsten (65), Kongen har dømt — Folket skal dømme (66), Ved Indvielsen af Nazarethkirken i Ryslinge d. 8. Aug. 1866 (66), Tale i Budolphi Kirke i Aalborg d. 14. Ok. 1868 (2 Opl. 68), Den hellige Historie og Troen I—II (2 Opl. 69), Vore Fædes Tro (2 Opl. 69), »Grundtvigianismen« og »det forenede Venstre« (70), Herren gjør alle Ting vel (70), En folkelig Julegave t. Venner i Norden (I—II 72, III Danske Syn og Minder, 74, IV Nutidens Spørgsmaal og et Stykke af det danske Folks Levnedsløb, 75, V. Et Stykke af Danm. Fortids-Krønike t. Behov f. Nutiden, 76, VI. Danmarks Stigen, Fald og begyndende Rejsning i Midalderen, 77, VII. Overg.-Tiden i Danm. fra Midalder t. Nyaarstid, 78, VIII. Særligt og Alment, 79, IX. Nyt Og Gammelt, 80), Norden, Tyskland og Bjørnstjerne Bjørnson (72), Den danske Folkekirke, »Grundtvigianerne« og Past. Blædel (2 Opl. 73), Slaget ved Katekismen« imell. Pastor Blædel og V. Birkedal (73), En Enkeltmands Adresse t. Regjering og Rigsdag (2. Opl. 75), Den hellige Historie og Troen (3 Opl. 76), Kirkeklokkeklangen i d. norske Dal (4 Opl. 76, 6. Opl. 89, 9. Opl. 1900, 10. Opl. 06, 12. Opl. 13), De syv Folkemenigheder i Lyset af Herrens Spaadomsord (77), Kristendommens åndsmagt. Et svar t. herr prof. dr. Lyng (78), Svar på dr. prof. Lyngs tilsvær« (78), Danmark, Preussen og Pragerfredens Paragraf S (79), Guds-Ordets Hist. t. Børnelærdom (79), Kontraindlæg in od Dr. Skat-Rør-

dam og Andre (82), Noter t. H. Martensens Text om Grundtvig i hans »Af mit Levnet« (83), Den kristne Forsoningstro hævdet overfor O. Møller (84), Frits Boisen, en Ven, skildret af en Ven (84), Kristiansborg Slottets Brand, mer end en Begivenhed (84), Afskeds-Præd. i Ryslinge Valgmenigheds Kirke (85), En Varsels-Røst i Danmarks Skumring (86), Brændende Spørgsmaal, efter Evne besvarede (87), Tale v. Gammelmoesgaard-Førtets Indvielse (87), De lukkede Sunde. Tale v. Forsvarsmødet 9. Maj 1885 (88), Personlige Oplevelser i et langt Liv I—III (90), efter hans Død udkom Livets Ord og Ordets Liv. Prædiken (udg. af L. Nyegaard og R. Hansen, 94), Daglig Husandagt. I forkortet Skikkelse (udg. af L. Nyegaard, 5 Opl. 1900). G. 4. April 37 i Trinitatis K., Kbh. m. Emilie Christiane Meyer, f. 11. Marts 15 i Kbh., f. 27. Dec. 89 i Gentofte, D. af Urtekrømmer, Kapt. i Borgervæbn. Joh. Fr. M. og Conr. Ditlevine Aug. Beyer. Se Højskolebl. 8. Dec. 84. 1892 Sp. 1441 f., 1894 Sp. 1217, V. H. Beyers Kvindel. S. 17.

2. 29. Juli 1885. Karl Kristian Ludvig Povlsen, f. 13. Jan. 1851 i Randers, S. af Lærer, Kantor Hans Chr. Henr. P. og Mette Marie Stabell. St. Randers 69, hørte m. Udbytte navnl. Rasm. Nielsen, H. N. Clausen og Fr. Hammerich og fik i Vartov et stærkt Indtryk af Grundtvig og grundtvigsk Menighedsliv, ogsaa Samvær med begavede jævnaldrende, F. Rønning, Johan Borup, Vilh. Hansen, Morten Pontoppidan og Broderen Alfred (Povlsen), gav hans Ungdom Indhold (Fr. Nørgaard i Dansk biogr. Haandleks.), Kand. 23. Jan. 77 h.¹ (l.-l.), Lærer ved Gjedved Seminarium og Højskole Nov. 77—Maj 79, derefter uord. Medhj. Randers, pers. Kapl. Tørring-H. 15. Jan. 80, ord. 12. Marts, Medhj. f. Valgsmenighedspræsten i Ryslinge 14. Dec. 82, Medl. af Best. f. Kirkeligt Samfund af 1898, Udv. f. Løventhais Mission og for dansk-amerikansk Mission, har fra 83 været en i høj Grad skattet Lærer i Litteraturhist. ved Ryslinge Højsk., hvis Forstander fra 84 var Broderen Alfred, f. 15. Maj 18 i Ryslinge. P.s stemningsbevægede og klare Forkyndelse var ikke alene rig paa kristelig Alvor, men ogsaa paa dyb menneskelig Forstaaelse, og hans Tale bar altid Præg af hans store Skønhedssans. I sit Slægtled var han den grundtvigske Præst, hvis Virke naaede videst ud paa Fyn« (l. c); har skr. Emilie Birkedal Lange (14) og udg. Tillæg 1—3 til N. F. S. Grundtvigs Fest-Salmer (12—13). G. 27. Dec. 78 i Randers m. Severine Marie Kirstine Jacobsen. f. 14. Okt. 53 i Randers, D. af Kbm. Steen Dan. J. og Kirstine

Møller. Se Ryslingebogen for 1909 og 18, Søndagsbl. 15. Jan. 11, Fyns Tid. 16. og 23. Maj 18, Fyns Venstrebl., Sorø Amtstid., Berl. Tid. og Nationaltid. 16. Maj 18.

Rødning Valgmenighed med Filial i Krejberg.

Rødning Herred, Viborg Amt og Stift.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 8. Marts 1904).

1. 8. Marts 1904. **Jacob Jacobsen Bjerre**, f. 23. Juni 1869 i Sandholm, N. Nisum, S. af Gaardmand Jens Jacobsen B. (kaldet Jens Sandholm) og Mette Kathr. Lauritzen. St. Viborg 91, Alumnus p. Regensen 95—97, Kand. 22. Juni 97 h.¹ (*l.*-*l.), Huslærer i Hvirring Præstegaard v. Horsens 97—98, Lærer v. Elbæk Højsk. 1. Nov. 98 til Sommeren 1900, ord. s. Medhj. Valgmenigheden i Bering v. Aarhus 4. Juli 1900: M. af Rødning Sogns Menighedsraad og Skolekommis., har skr. Art. i Skive Folkeblad og Vor Julehilsen. G. 25. April 99 i Elbæk m. **Ane Marie Berthe Jensen**, f. 28. Okt. 68 i Bjerregrav, D. af Sgpr. Hans Jens Vilh. B. t. Gangsted-S. og Marie Ghr. Margrethe Muller. Se Stud. fra 91. Bjerre Sl. fra Bjerre i Sir, Side 57.

Tømmerup (Ubberup) Valgmenighed med Filialkirken i Gjørlev Sogn.

Arts Herred, Holbæk Amt, Sjællands Stift.

(Filialkirken i Gjørlev indviet i 1898).

1. 18. Marts 1873. **Johan William Hoff** (17. Okt. 94 Vartov K., Kbh., se der).

2. 17. Jan. 1895. **Carl Frederik Koch**, f. 17. Sept. 1860 i Ribe, S. af Stiftsprovst Chr. Fr. K. t. Ribe og Anna Emilie Eckardine Balslev. St. Viborg 78, Kand. Jan. 84 1. (l.-h.), Lærer v. Birkerød Latin- og Realsk. 84—87, v. Vallekilde Højskole Januar—Juli 88, pers. Medhjælper hos Valgmenighedspræsten i Ubberup Juli 88, Fra midt i Halvfemserne har Carl Koch gæstet os paa Askov som Taler; fra Vinteren 1904—05 har han holdt Foredragsrækker her, og fra 1907 var han fast knyttet til Skolen. Gennem den lange Aarrække havde han Sind til og fandt han ved Siden af sin Præstegerning og sine litterære Arbejder Tid til at give os sin Hjælp og Støtte, saa fyldigt og rigt, at det har været af afgørende Betydning for Askov Højskoles Gerning« (Jacob Appel i Dansk Udsyn V, S. 1—5), t 11. Jan. 25 af et Slagtilfælde paa Kirke-

gaarden. »Under hans Prædikestol flokkedes Menighederne Søndag efter Søndag. . . . Hans Tale var altid stilfærdig, jævn og ligetil. . . . fra Formens Side kort og knap uden overflødige Ord, men dog saa rig. Hans Tale var altid fuld af Billeder, hentet fra Naturen eller Menneskelivet«. (Jens Nylev i *Bavnen* 1925 Nr. 5). »Carl Koch havde i sit Vidnesbyrd, som han bar frem i klare og varme Billeder, en Kraft, der trængte ind i Hjertets inderste Lønkammer, hvor Tro og Tvivl, Haab og Frygt, Fryd og Smerte kæmper og strider; og Kraften styrkede Troen og Haabet og udløste Fryden i Lovsang« (Jacob Appel i *Højskolebl.* 1925, Nr. 3). Han var nok den af de nulevende grundtvigske Præster, som paa lødigt Maade fortsatte den grundtvigske Vaglmøenigheders Tradition« (*Bavnen* 1925, S. 91—94). Har skrevet Artikler i forskellige Tidsskr. og i *Højskolebladet*, *Dansk Kirketid.* og *Kirkeleks.* for Norden, samt udg. *Buddha og den ældre Buddhisme* (91), *Artemis eller Christus*, Blade af det gamle Efesos' Historie (93), *Søren Kierkegaard, tre Foredrag* (98), *Opbyggelige Betragtninger* (97, 2. Opl. 98, 2. Bække 03). *Undervejs, religiøse Tanker og Billeder* (99), *Søren Kierkegaard og Emil Boesen, Breve og Indledning* (01), *Goethes Faust, Indledning og Forklaring* (01), *Opbyggelige Betragtninger, ny Række* (03), *Jesu Lignelser, udlagte og belyste* (05, 2. Opl. 09, ny Samling 08, saml. 3. Udg. 15, 3. Udg. 23), *Fra Bakkens Top, Stemninger og Strøtanker* (4 Opl. 06), *Undervejs. Tanker og Stemninger* (07, 4. Opl. 11), *Fuglen Fønix. Et Sindbilleds Historie* (09), *Paa Grænserne, nogle Overvejelser* (10), *Fortællinger af Kirkens Hist. Oldtiden* (2 Opl. 13), *Livets Retning. Tanker og Stemninger* (2. Opl. 13, 3. Opl. 16), *Tale v. Ped. Jørgensens Jordef.* (15), *Udvejen. — Tanker og Stemninger under Krigen* (15), *Søren Kierkegaard* (2 Opl. 16, 2. forøg. Udg. 17, 4. Opl. 25), *Tale ov. Kirsten, f. Olsen* (17), *Verdensfred? Et Forsøg paa at forstaa vor Tid* (3 Opl. 17, 4.—5. Opl. 18), *Kirke-Ord. Tanker og Stemninger* (4 Opl. 18), *Tale ved Gaardejer Kristen Kristensens Jordefærd* (19), *Tidsbølger* (1.—4. Tusinde 19), *Vej og Hvile. Tanker og Stemninger* (4 Opl. 21), *Jesu Billedsprog* (3 Opl. 22), *Mod Livets Land* (1.—4. Tusinde 24, 5.—7. Tusinde 25), *Grundtvigske Toner. Studier og Betragtninger* (3 Opl. 25), *Livets Brød. Tanker og Stemninger i Prosa og Poesi* (3 Opl. 26), *Religiøs Følelse og Naturfølelse. Studier og Betragtninger* (2 Opl. 26), *Undervejs og Fra Bakkens Top. Ny saml. Udg.* 27. G. 6. Nov. 88 i Ribe m. *Elisabeth Christine Knauer*, f. 22. Sept. 61 i Rends-

borg, D. af Kapt. Chr. Vilh. K. og Christine Knudsen. Se Vahls Alkom. af Chr. Nielsen II, 14. S. 69, Højskolehl. 1898. Sp. 385, 1925, S. 93—96 og 169—178, Menighedsbladet 7. Aarg., S. 123—25.

Vallekilde Valgmenighed.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 17. Sept. 1895).

Skipinge Herred, Holbæk Amt, Sjællands Stift.

1. 17. Sept. 1895. Thorvald Helveg (26. Feb. 06 Idestrup, se der).

2. 4. Sept. 1906. Henry Emil Fønnesbech-Wulff, f. 25. Aug. 1871 i Roskilde, S. af Isenkræmmer, senere Klokker Fritz Vahl. W. og Harriet Alice, f. Wulff. St. Hauchs Sk. 89, Kand. 24. Jan. 98 1. (1.-*1.), Lærer paa Testrup Højskole Vinteren 98—99, pers. Kapl. Ormslev-K. 1900, ord. Aarhus 99, rejste 01 til Tyskland og Schweiz og studerede bl. a. et Par Md. ved Universitetet i Thübingen, i 02 en Tid kst. Præst i Præstø, Sgpr. Louns-A. 13. Jan. 03; Medl. af Udvalgt for de videnskabelige Præstekursus 05, Medl. af den danske Sanktalmkomité's Forretningsudvalg. 10, arvede 13 Vesterbygaard og Gods efter sin Morbroder og Plejefader, Godsejer, cand. jur. Orla Fønnesbech-Wulff, Biskop over Roskilde Stift 3. Febr. 1923, R.* 22. Dec. 23, D.M. 4. Jan. 28, har skr. Santalmissionens Stilling og Krav 1910 (11, 2. Opl. 12); g. 10. Maj 04 i Vordingborg med Laura Elisabeth Nyholm Hastrup, f. 28. Nov. 83 paa Vintersborg, D. af Godsejer, senere Hospitalsforv. Julianus H. og Mette Marie Nyholm. Se En Slesvigsk Slægt, S. 71, Højskolebl. 1907, Sp. 1437.

Vejstrup Valgmenighed.

Gudme Herred, Svendborg Amt, Fyns Stift.

1. 5. Marts 1875. Rasmus Pedersen, f. 9. April 1839 i Holmdrup, Skaarup Sogn, S. af Gaardejer Peder Rasmussen og Karen Pedersdatter. St. Odense 60, Kand. 25. Juni 66 I. (*1.-1.), Huslærer hos Læge Blicher i Middelfart 66—67, paavirkedes i grundtvigsk Retning af Mads Melby i Asperup, en kort Tid i 67—68 Lærer i Kbh., pers. Kapl. Slagslunde-G. 12. Sept. 68—23. Jan. 75, ord. 11. Nov. 68, her fik Lærer Jørgen Hansen i Ølstykke Indflydelse paa ham i grundtvigsk Retning og paa Frerslev Højskole kom han i Føling med Ungdomsskolen. I gennem alle de Aar, han var i Vejstrup, holdt han ugentlige Foredrag paa Højskolen Alt fra Barndommen af

havde Rasmus Pedersen en stor Kærlighed til Naturen. Hvor elskede han Blomster og hvor var han en Kender af Planter . . . Rasmus Pedersen var en Kæmpe af Skikkelse, men han havde saa barnligt et Hjerte; og han elskede Børn og havde saa let ved at vinde deres Kærlighed igen.« I 1902 blev han angrebet af en alvorlig Underlivssygdom, der bragte ham til at slutte sin Præstegerning. Efter nogen Tids Forløb flyttede han da til en lille Villa, som han byggede sig i »Lunden« ved Svendborg, f. 8. Maj 18. Hans hjertevarme, paa en Gang milde og myndige Forkyndelse og højtidsfulde Forvaltning af Sakramenterne, gjorde hver Søndag Gudstjenesten i Vejstrup Menighed til en Fest.« G. 12. Nov. 68 i Frederiksberg med Marie Katrine Andreas signe (Signe) Knudsen, f. 23. Marts 41. D. af Guldsmed Andreas K. og Marie Cæcilie Olsen. Se Højskolebladet 1918. S. 805—12.

2. 23. April 1902. Laust Leppesen Laur sen (15. Nov. 09 Kristrup, se der).

3. 24. Jan. 1910. Aage Brandt Døcker, f. 7. Juni 1876 p. Tostrup Hovgaard v. Hobro, S. af Frihavnsforvalter Jul. Chr. Adolph D. og Maria Elisab. Brandt. St. Borgerdydsk. K. 96, Kand. 17. Jan. 03 h.¹ (*l.-*l.), priv. Medhj. Frederiksberg, St. Markus K. 3. Juli 03, ord. 8. Juli, samtidig Religionslærer v. Privatsk. i Kbh. og Medh. hos Pastor Hoff ved Vartov Kirke 04—07, 2. resid. Kapl. v. St. Johannes K., Kbh. 24. April 17; g. 5. Maj 05 i Frederiksberg St. Markus K. med Ingrid Bøhme, f. 23. Jan. 79 i Kbh., D. af Kontorchef Martin B. og Pouline Marie Jørgensen. Morfader Sgpr. Carl Joachim Brandt til Kbh.. Vartov Kirke, Morbroder Sgpr. Karl Gunnar Brandt til Rønnebæk-O. Se Højskolebladet 1900. Sp. 369, 393.

Vraa Valgmenighed og fra 26. Juni 1905 med Filialkirke i Støvring.

(Anerkendt ved kgl. Res. af 8. Sept. 1900)

Børglum Herred, Hjørring Amt, Aalborg Stift.

1. 8. Sept. 1900. Jens Berthelsen, f. 25. Juni 1863 i 0. Vandet, S. af Lærer Laust Nic. B. og og Mette Kathrine Jensen. St. Viborg 83, Kand. 15. Juni 88 h.² (*l.-h.), Højskolelærer i Vraa 88 og tillige pers. Kapl. Vraa-E. 18. Jan. 95, Forstander og Medejer af Vraa Højsk. fra Nov. 02; g. 21. April 93 i Vraa m. Gudrun Terkelsen, f. 5. Febr. 72 i Hvejsel, D. af Højskoleforstander Jørg. Jensen T. og Inger Kristine Albertsen. Se Stud. fra 83, Højskolebl. 1900, Sp. 1229.